

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **Ing. P. K.**, zastoupený Mgr. Lukášem Smutným, advokátem se sídlem Resslova 1253/17a, Hradec Králové, proti žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2013, č. j. KrÚ 15874/DS/2013/Er, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 11. 2013, č. j. 51 A 23/2013 – 21,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

Magistrát města Hradec Králové příkazem ze dne 24. 5. 2013, sp. zn. P/900/ 2013/ OS1/DvP, uznal žalobce (dále též „stěžovatele“) vinným spácháním správního deliktu podle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, kterého se dopustil tím, že „jako provozovatel vozidla nezajistil, aby byly při použití vozidla na pozemní komunikaci dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích, přičemž nezjištěný řidič nejdéle dne 4. 2. 2013 v 04:30 hod. s vozidlem zn. Ford, rž X v ul. třída Edvarda Beneše v Hradci Králové parkoval na chodníku, čímž mimo jiné bránil TS HK čištění chodníku od sněhu“. Správní orgán I. stupně uložil stěžovateli pokutu ve výši 1.500 Kč a paušální náhradu řízení ve výši 1.000 Kč.

K následnému odporu rozhodl správní orgán I. stupně dne 1. 7. 2013, pod sp. zn. P/900/2013/OS1/DvP, o vině stěžovatele za výše uvedený skutek.

Stěžovatel proti rozhodnutí z 1. 7. 2013 podal odvolání, které žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 9. 9. 2013, č. j. 15874/DS/2013/Er.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem z 21. 11. 2013, č. j. 51A 23/2013-21, žalobu proti žalovanému rozhodnutí zamítl. Nejvyšší správní soud na odůvodnění všech zde citovaných rozhodnutí odkazuje, neboť účastníkům jsou dostatečně známy.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

Stěžovatel proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 11. 2013, č. j. 51 A 23/2013 – 21, podal kasační stížnost z důvodů tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“)

Stěžovatel poukázal na zásadu presumpce nevinny, která se uplatňuje rovněž v rovině správního práva trestního, a na zásadu *in dubio pro reo*, z níž plyne, že je úkolem správních orgánů, aby prokázaly naplnění znaků skutkové podstaty deliktů. Podle stěžovatele je hlavní vadou žalovaného rozhodnutí, že je mu přičítáno jednání třetí osoby. Stěžovatel připomněl, že dne 29. 4. 2013 podal správnímu orgánu vysvětlení, v němž sdělil totožnost řidiče, určil tedy osobu, která vozidlo zaparkovala, tuto rovněž osobu poučil, jak má s vozidlem nakládat i o povinnosti dodržovat pravidla provozu na pozemních komunikacích a dodržovat povinnosti řidiče. Podle stěžovatele přestupek spáchala jiná osoba, a proto sankci nelze uložit jemu. Krajský soud se v rozsudku s touto obranou nevyporádal.

Stěžovatel je toho názoru, že ustanovení §125f zákona o provozu na pozemních komunikacích je třeba vykládat ústavně konformním způsobem, daného ustanovení je možné využít pouze za situace, kdy provozovatel neurčí, kdo dané vozidlo řídil. Stěžovatel vytýká žalovanému, že se spokojil s tvrzením označené osoby, že vozidlo řídila osoba jemu blízká a nepokusil se jinými způsoby zjistit, kdo dané vozidlo řídil. Podle stěžovatele by se taková určená osoba nemohla vyvinutím tím, že označí jako řidiče osobu blízkou. K zjištění totožnosti mohly být použity další důkazy – výslechy osob, kamerový záznam.

Stěžovateli není jasné, z čeho vychází žalovaný při hodnocení tzv. řetězení řidičů, tuto myšlenku neosvětlil ani krajský soud. Stěžovatel se na základě (v kasační stížnosti citovaných pasáží) metodického pokynu rovněž domnívá, že z hlediska jeho odpovědnosti podle § 125f zákona o provozu na pozemních komunikacích se tak nachází v horším postavení, pokud označil osobu řidiče, než pokud by tato osoba byla evidentně nedostupná, popř. by byla osobou blízkou. Podle stěžovatele na něj dopadá právě situace, kdy určil osobu řidiče a tu se nepodařilo dohledat, nesprávně proto byl zařazen krajským soudem pod první případ.

Podle stěžovatele je řízení rovněž postiženo vadou, když je mu kladeno za vinu, že dané vozidlo se nacházelo na ulici Edvarda Beneše, ze spisu však vyplývá, že dané vozidlo se nacházelo v Kejzlarově ulici.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil krátce. V podstatě shrnul, že správní orgán I. stupně učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele původního přestupku, nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení o tomto přestupku, a proto věc odložil. Z hlediska zákonem předvídané posloupnosti podle § 125f zákona o provozu na pozemních komunikacích, proto byly splněny podmínky pro vyřízení předmětného správního deliktu provozovatele vozidla. Vzhledem k objektivní odpovědnosti za daný správní delikt bylo na stěžovateli, aby prokázal, že již před skutkem nemohl s vozidlem fakticky disponovat.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

pokračování

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatnil kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a to vadu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Stěžovatel však konkrétně neuvedl, v čem by tato vada krajského soudu měla spočívat. Nejvyšší správní soud proto posoudil tuto námitku z hledisek a v rozsahu, v jakém je podle § 109 odst. 4 s. ř. s. povinen existenci těchto vad přezkoumat ex officio. Krajský soud v odůvodnění věnoval poměrně rozsáhlou část úvahám k vypořádání žalobních námitek, věnoval se obsáhle vlastním úvahám a argumentaci k věci. Rozsudek je jako celek srozumitelný, je z něj patrné, jak krajský soud o věcných otázkách uvážil, odůvodnění je v souladu s výrokovou částí rozsudku. Nejvyšší správní soud nezjistil ani žádnou jinou vadu řízení před soudem, a proto uzavírá, že kasační stížnost namítaná pro vady podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je nedůvodná.

Stěžovatel se v zásadě domnívá, že svým povinností provozovatele vozidla, které pro něj ze zákona vyplývají, plně dostal, poukazuje na své úkony v řízení, polemizuje o zákonnosti příp. ústavnosti postihu provozovatele vozidla za jednání třetí osoby a je toho názoru, že byl nesprávně uznán vinným za skutek podle výroku žalovaného rozhodnutí. Stěžovatel v kasační stížnosti tedy převážně nesouhlasí se závěry krajského soudu a namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud nejprve konstatuje relevantní části ustanovení § 125f zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (výše pokuty podle odst. 3, ani otázka zproštění odpovědnosti podle odst. 6 není předmětem sporu) následovně:

„(1) Právnícká nebo fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.

(2) Právnícká nebo fyzická osoba za správní delikt odpovídá, pokud

- a) porušení pravidel bylo zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo se jedná o neoprávněné zastavení nebo stání,*
- b) porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje znaky přestupku podle tohoto zákona a*
- c) porušení pravidel nemá za následek dopravní nehodu.*

(4) Obecní úřad obce s rozšířenou působností správní delikt podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a

- a) nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo*
- b) řízení o přestupku zastavil, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno.*

(5) Provozovatel vozidla za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že v době před porušením povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích

- a) bylo vozidlo, jehož je provozovatelem, odcizeno nebo byla odcizena jeho tabulka s přidělenou státní poznávací značkou, nebo*
- b) podal žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel.“*

Z uvedeného je zřejmé, že skutková podstata podle § 125f zákona o provozu na pozemních komunikacích nepostihuje provozovatele vozidla za přestupek (zákon takové

jednání jako přestupek sám neoznačuje - srov. dle § 2 a násl. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích), nýbrž jej činí odpovědným za správní delikt. Zprostit odpovědnosti za tento správní delikt se přitom provozovatel vozidla může pouze za okolností předvídaných odstavcem 5. Odpovědnost provozovatele vozidla za správní delikt podle § 125f zákona o provozu na pomezích komunikacích je tedy konstruována jako objektivní s přípustnými liberačními důvody, k naplnění skutkové podstaty není vyžadováno zavinění delikventa.

Z hlediska podmínek vzniku odpovědnosti podle § 125f odst. 2 zákona o pozemních komunikacích není podle názoru Nejvyššího správního soudu dále sporu o těchto základních skutečnostech: Správní orgán zjistil protiprávní jednání řidiče – stání celým vozidlem na chodníku; toto jednání rovněž nepochybně vykazuje znaky přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) ve spojení s § 4 písm. c) zákona o provozu na pozemních komunikacích; jednáním řidiče nebyla způsobena dopravní nehoda.

Pokud jde o podmínky projednatelnosti správního deliktu podle § 125f odst. 4 zákona o pozemních komunikacích, ze spisu vyplývá, že stěžovatel nejprve sám označil jako řidiče Ing. J. K. - vypůjčitele vozidla, který měl mít v době spáchání přestupku vozidlo ve své dispozici; Ing. J. K. správnímu orgánu však později uvedl, že vozidlo řídila osoba jemu blízká a její identitu při podání vysvětlení odmítl sdělit s odkazem na § 60 odst. 1 zákona o přestupcích. Správnímu orgánu se tedy nepodařilo určit žádnou konkrétní osobu řidiče ani při poskytnutí součinnosti ze strany stěžovatele a ani řidiče, jemuž automobil stěžovatel půjčil. Stěžovatelovu námitku, že správní orgán mohl sám zjistit identitu řidiče např. ze svědeckých výpovědí, Nejvyšší správní soud přitom neshledal relevantní. Strážníkům městské policie se totiž nepodařilo bezprostředně identifikovat řidiče resp. též provozovatele vozidla (ten byl dohledán až následnou lustrací v registru vozidel) ani přímo na místě v době zjištěného stání vozidla na chodníku (4:30). Nejvyšší správní soud podotýká, že později mohli stěžejní vysvětlení o osobě řidiče podat již jen oprávnění uživatelé - stěžovatel jakožto vlastník a provozovatel vozidla a především jeho vypůjčitel Ing. J. K., kterému měla být známa identita řidiče v konkrétní době. Pokud Ing. J. K. ovšem odmítl s poukazem na § 60 odst. 1 zákona o přestupcích, podat vysvětlení, podle názoru Nejvyššího správního soudu tím zmařil možnost identifikace osoby řidiče, a to pokud by i teoreticky na základě jiných podkladů mohlo dojít k pozdější konfrontaci skutkových zjištění. Ve shodě se zjištěním krajského soudu taktéž i Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný správní orgán dostatečně učinil nezbytné kroky ke zjištění osoby pachatele přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o provozu na pozemních komunikacích pro porušení povinnosti řidiče uvedené v § 4 písm. c) zákona o provozu na pozemních komunikacích.

Nejvyšší správní soud nesouhlasí s názorem stěžovatele, že by mu v případě odpovědnosti podle skutkové podstaty § 125f zákona o provozu na pozemních komunikacích mělo být nesprávně přičítáno jednání třetí osoby, která byla svým postavením zcela nezávislá na vztahu k provozovateli a k jeho vlastnictví automobilu.

Podstatným pro posouzení této otázky je skutečnost, že stěžovatel je vlastníkem vozidla a z toho mu dle okolností plynou i další závazky soukromoprávního či veřejnoprávního charakteru. Vztah provozovatele vozidla a jiného uživatele je ryze soukromoprávní, jeho režim a obsah pak závisí na podmínkách dohody smluvních stran. Na přístupu stěžovatele jako vlastníka k věci samé poté záleží, v jaké právní formě, za jakých podmínek či zda vůbec přenechá svoji věc – automobil - k užívání jiné osobě.

Nepochybné je, že existuje i veřejný zájem na ochraně zákonných práv a povinností, které pro provozovatele vozidel vyplývají z norem veřejného práva. V řízení před žalovaným bylo prokázáno, že pod jménem stěžovatele a na jeho odpovědnost jsou v zákonných evidencích

pokračování

vedeny údaje o vlastnictví vozidla, nebo též o jeho technických vlastnostech; stěžovatel jako vlastník vozidla je např. povinen uzavřít pojistnou smlouvu podle § 3 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla.

Evidentním primárním úmyslem zákonodárce v právní úpravě správního deliktu dle ustanovení § 125f zákona o provozu na pozemních komunikacích je postihnout existující a jednoznačně zjištěný protiprávní stav, který byl způsoben provozem resp. užíváním vozidla při provozu na pozemních komunikacích. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je zcela přiléhavé, pokud zákonodárce zvolil objektivní formu odpovědnosti samotného provozovatele vozidla, jenž je jako vlastník věci - nástroje spáchání protiprávnosti - z hlediska veřejného práva primární identifikovatelnou a konkrétní osobou.

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že takto konstruovaná odpovědnost působí individuálně preventivně vůči provozovateli vozidla, stejně tak jako generálně preventivně vůči okolní společnosti, neboť je zřejmé, že zjevně nastalá protiprávnost spjatá s užíváním a potažmo provozem vozidla nezůstane postižena bez odpovědnosti konkrétní osoby.

Uvedené nabývá význam právě tehdy, pokud se postih konkrétního pachatele přestupku ukáže neefektivním v důsledku soukromoprávní úpravy užívacího vztahu vozidla po linii vlastník věci-uživatel. Nejvyšší správní soud podotýká, že stejně tak jako provozovatel vozidla obvykle dbá na ochranu své majetkové hodnoty, bude též v jeho zájmu, aby při vědomí o povinnostech, které pro něj vyplývají ze zákonné úpravy, působil i na jiné osoby (tzn. zajistil dodržování povinností řidiče a pravidel provozu srov. § 125f odst. 1 zákona) ve snaze co nejvíce eliminovat negativní účinky, které mu jako provozovateli mohou vzniknout přímo při užívání jeho vozidla, byť způsobené třetími osobami, v rozporu s veřejnoprávními normami.

Stěžovatel poukázal na možnou vadu žalovaného rozhodnutí spočívající v chybném označení místa spáchání deliktu. Nejvyšší správní soud však zjistil, že stěžovatel již dříve tuto námitku neuplatnil v žalobě, a proto je nepřijatelná podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Nad rámec potřebného odůvodnění však Nejvyšší správní soud poznamenává, že stěžovatel správnímu orgánu v řízení nevyvracel žádná zjištění o místě spáchání deliktu ze dne 4. 2. 2013. Stěžovatel tak neučinil, ačkoliv k tomu měl dostatečný prostor zejména po seznámení se s podezřením. Ze spisového materiálu navíc vyplývá, že totožnosti skutku si stěžovatel nepochybně vědom byl a rovněž využíval prostředků k obraně proti odpovědnosti za něj (vyjádření, opravné prostředky, žaloba a nakonec i kasační stížnost). Z předloženého spisu nevyplývaly ani jiné okolnosti, jež by byly v rozporu s požadavky kladenými na výrok o správním deliktu (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu z 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, dostupné na www.nssoud.cz).

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost proti napadenému rozsudku krajského soudu není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

IV. Náklady řízení

Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti vycházejí z ustanovení § 60 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Procesně úspěšný žalovaný právo na náhradu nákladů v řízení o kasační stížnosti neuplatnil a ani ze spisu nevyplývaly náklady přesahující běžný rámec výdajů na jeho administrativní činnost, Nejvyšší správní soud proto žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 11. prosince 2014

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu